

Борзих Ярослав Антонович
Науковий керівник – канд. істор. наук, проф. Міносян А.С.
Державний біотехнологічний університет

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ГОЛОД ТА БЛОКАДА ЯК ЕЛЕМЕНТИ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Щодня кожна людина сприймає величезну кількість інформації. Процес споживання інформації став в такій мірі звичним, що якщо людина виявляється позбавленою можливості споживання, вона відчуває голод, подібний фізичному.

Це зумовлено тим, що метою споживання інформації не є впізнавання чогось нового, розширення своїх знань. Саме споживання і є метою. Тобто важливим є саме процес.

У сучасному суспільстві дуже гостро стоїть проблема соціопатії. Люди просто замкнуті в собі, в своєму світі. Таким чином, ту інформацію, яку вони недоотримують в результаті спілкування, важливо чимось компенсувати. Ось люди і слухають музику, читають новий роман, грають в комп'ютерні ігри і т. д.

Однак споживати всю інформацію, яку тільки можливо - це значить витратити ресурси мозку даремно. Тому бажано контролювати цей процес, обмежуючи споживання «зайвої» інформації.

І саме зараз «зайвої» інформації дуже багато. Окрім того вона є небезпечною, однак це не зупиняє деяких людей від її споживання. Саме інформаційний голод робить населення окупованих територій більш сприятливим до ворожнечої пропаганди.

Але найбільш страшна річ — це інформаційна блокада, яка існує, щоб викликати інформаційний голод. Блокаду створюють росіяни на окупованих територіях.

На всіх окупованих територіях вони намагаються створити інформаційну "картинку". І, на жаль, чим довше українці перебувають в російській інформаційній "бульбашці", тим краще на них діє пропаганда РФ.

Пропаганда — це формування певної картини світу. Її завдання сформулювати переконання та змінити поведінку, а однією з її складових є систематичність. Шлях до формування переконання не проходить за один день. Для цього потрібен час, формування переконання має відбуватися поступово і не надто помітно.

Однак не все йде згідно їх планам. На початку окупації Росія зробила помилку, намагаючись змінити картинку світу в захоплених регіонах України за один день. Саме тому українці, опинившись в окупації, не сприймали те, що чули по телевізору. Тим більше, що ці "казки" не збігалися з тим, що люди бачили в реальності.

Щоб зробити мешканців окупованих територій більш лояльними, росіяни не вигадали нічого нового – почали застосовувати прямі й "непрямі" репресії.

Наприклад, позбавили українців в окупації доступу до інтернету, змусили змінювати мобільних операторів тощо.

Ще один момент – залякування. Мелітопольці скаржилися, що отримували СМС-розсилки від загарбників з вимогами "докладати", коли та де планується евакуація мирного населення в Україну. Окупанти поширювали фейки про те, що саме під час евакуації ЗСУ ніби-то готує масові обстріли та вбивства цивільних. А також видавали листівки з пропагандистськими наративами й переліком пропагандистських Телеграм-каналів, на які людям "рекомендували" підписатися.

Але ефективності від того, що росіяни спробували позбавити жителів окупованих територій альтернативних джерел інформації, було мало. Ті самі херсонці, на відміну, наприклад, від більшості жителів Севастополя, ніяк не хотіли отримати "хоч каміння з неба" в обмін на "рідну гавань" - приєднання до Росії. Вже за кілька днів після того, як російські війська увійшли в місто, місцеві пабліки в соцмережах ділилися порадами, як бути, коли окупанти глушать сигнал.

Проте й у соцмережах, через які мешканці окупованих територій часто-густо спілкуються з близькими й знайомими, звідки черпають та поширюють інформацію, на них чатують російські наративи та ПСО.

Але, щоб не потрапити на гачок російської брехні й не йти в фарватері ботів, які імітують обурення чи підтримку конкретних меседжів, варто пам'ятати: якщо вам здається, що всі навколо кажуть щось одне, цього якось багато і воно емоційно "чіпляє", то, з великою ймовірністю, це – маніпуляція і пропаганда.

На жаль, чим довше пропаганда проникає у мізки, тим більше ефективною є. Приклад – окуповані понад дев'ять років Донбас та Крим, де Росія роками виховувала слухняну аудиторію для своїх маніпуляцій та наративів.

Та найгірше, що чим довше територія окупована, тим більшого впливу російської пропаганди зазнають діти. Зокрема у школах тимчасово окупованих територій українських вчителів змушують викладати російською мовою та за російськими навчальними програмами.

Як живе більше одного мільйона дітей на окупованих українських територіях? Під натиском щоденної російської пропаганди, яка проникла у всі сфери їх життя. Починаючи з дитячого садочку, діти ростуть в паралельній "російській реальності".

Лише деокупація може подарувати цим дітям шанс на вільне майбутнє. Але вже сьогодні варто поширювати інформацію про мілітаризацію та русифікацію дітей на окупованих територіях, щоб зробити цей злочин росіян видимим.

Пропагандисти в Росії, до речі, чудово розуміють загрозу покарання. Ще торік головна редакторка Russia Today Маргарита Симоньян, розмірковуючи про те, що чекає на Росію в разі поразки, зазначила, що "Гаага – умовна або

конкретна — чекає навіть на двірника". Двірникам, насправді, можна не турбуватися. На відміну від пропагандистів.

Бриленко Владислав Олександрович
Науковий керівник – канд. істор. наук, доц. Чернікова І.В.
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

ПОМАРАНЧЕВА РЕВОЛЮЦІЯ В УКРАЇНІ: ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД І ЗМІНИ В ГРОМАДЯНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Події кінця листопада 2004 – січня 2005 рр., відомі як Помаранчева революція, посідають важливе місце в історії України. Це період трансформації, позначений тріумфом громадянського суспільства над усталеними посткомуністичними та олігархічними елітами.

У цілому науковці та дослідники вважають Помаранчеву революцію вирішальною перемогою українського суспільства та переломним моментом у демократичному розвитку країни. Ця перемога виявилася не лише на політичному полі, а й мала глибокий вплив на розвиток і формування громадянського суспільства. Після неї з'явилося багато організацій громадянського суспільства, які виступають за реформування системи правосуддя, боротьбу з корупцією, просування гендерної рівності, захист свободи слова та розвиток незалежних ЗМІ.

Одним із важливих наслідків революції є трансформація медіа-ландшафту. Після революції ЗМІ отримали незалежність, перетворившись на потужний інструмент суспільного захисту демократичних цінностей, поширення інформації, боротьби з порушеннями прав людини та корупцією. Хоча репресії проти журналістів зменшилися, економічні чинники почали впливати на редакційні рішення щодо певних тем. Україна вперше з 2009 року увійшла в сотню країн за рівнем свободи слова та стала одним з лідерів за рівнем свободи слова серед країн колишнього Радянського Союзу.

Наслідки Помаранчевої революції експерти здебільшого оцінюють як позитивні. До найбільш значущих результатів відносять консолідацію громадянського суспільства, досягнення свободи слова, політичних і громадянських свобод, рух до демократизації, зростання політичного плюралізму, покращення міжнародного іміджу України, позитивні зміни в житті людей, посилення економічної свободи, а також формування української національної ідентичності.

Таким чином, Помаранчева революція є трансформаційним періодом в українській історії, що ознаменував перемогу громадянського суспільства та демократичних ідеалів над авторитарним режимом. Її спадщина проявляється у зміцненні громадянського суспільства, динамічному, вільному і конкурентоспроможному медіа-ландшафті та позитивних суспільних змінах, які визначили подальшу траєкторію розвитку України. Помаранчева революція